

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 20.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon pentru oraș și interurban Nr. 756.

ROMÂNUL

REDACTIA și ADMINISTRATIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se înapoiază.

Kaosul balcanic.

— Dela un bărbat politic macedoromân. —

București 5/18 Martie 1913.

Repetitele ciocniri sângeroase dintre Greci și Bulgari pe deoparte și răfuiala dintre Sârbi și Bulgari pe de alta, denotă cât de subredă este alianța balcanică. Pe noi, cari suntem mai în măsură de a cunoaște psihologia balcanicilor, nu ne miră cătuși de puțin, că pacea turco-balcanică va fi urmată de un război greco-bulgar poate și sârbo-bulgar.

Inzadar neîntrecutul bărbat de stat al Greciei d. Elefterie Venezelos, caută să micșoreze importanța ciocnirilor greco-bulgărești dela Nigrita; în zadar caută să convingă pe adversarii săi politici din parlament că militarii sunt strâmți la cap și nu trebuie să facă politică; în zadar caută să convingă opinia publică europeană, că uniunea balcanică va dura și după încheierea păcii. Ea nu mai există de fapt din moment că aliații se războiesc, ba ceva mai mult, caută să se înțeleagă direct cu adversarul comun în dauna altuia. Nu e secret pentru nimeni, că Grecia umblă să se împace cu Turcia și n'as afirma o enormitate dacă aș susține, că capitularea Ianinei se datorește tocmai unei înțelegeri politice între cei din Constantinopol și cei din Atena. Eu n'as admite nici odată, ca Ianina să îi capitulat din cauza lipsei de rezistență, precum n'as admite sub nici un chip, ca patrioții ca Esad și Vehib bey, să fi comis o trădare.

Dar ori care ar fi cauza, căderea Ianinei prezintă o importanță deosebită pentru Gre-

cia și schimbă cu desăvârșire condițiunile păcii. Dacă ar fi să luăm în seamă entuziasmul cu care a fost sărbătorită capitularea Ianinei pretutindeni unde există suflare grecească, capitala Epirului prezintă mai mult însemnătate politică pentru Grecia decât însuși Salonicul, și cu drept cuvânt. Ianina este cel mai vechiu centru cultural grecesc, mai vechiu ca și Atena. Apoi prin Ianina la Greci nu se înțelege numai orașul, ci și toate centrele din Epir, sau mai propriu zis, din Albania de sud.

După căderea Ianinei, armatele grecești cu cea mai mare înlesnire au ocupat, rând pe rând, Premeti, Arghirocastro, Conitza, Liascovici, Delvino, Himara etc. până la Valona. Cu alte cuvinte au ocupat centre locuite în marea lor majoritate de Albanezi și Aromâni. Grecii, știind, că în Epir sunt în infimă minoritate, mai ales în regiunea cuprinsă între Ianina și Santi-Quaranta, s'au grăbit să trâmbețeze *urbi et orbi*, că o treime din populația ocupată în Epir este de origine albano-românească, chiar vorbește limbile albaneză și română, însă prin sentimente și civilizație, este cum s'ar zice, prin excelență elenică și prin urmare se identifică cu aspirațiile elenismului. — După Grecii de azi criteriul istoric, etnic și geografic nu are nici o importanță. Ei zic: „*Grec este acela, care se consideră Grec.*” După acest nou criteriu grecesc întreaga populație din Pind și Albania de sud ocupată de Greci este pur elenică, din cauză, că sub amenințarea de moarte, este îndemnată să declare că este, că *voiește să fie considerată elenică.*

Dar să sperăm, că Europa și în special Italia nu va tolera, ca tocmai populația latină

și albaneză din Epir, populație al cărei caracter etnic nu s'a știrbit în decursul atâtor secolii, să fie transformate, *printr'o trăsură de condeiu*, în pur elenică.

Prin căderea Ianinei și a tuturor cetăților albano-române din sudul Albaniei în mâinile Grecilor chestia balcanică se complică rău. Albanezii, pe cari nici o putere, nici Romanii nici Bizantinii, nici teribili sultani, n'au putut să-i stăpânească, nu se vor lăsa să fie stăpâniți tocmai de niște pigmei ca Grecii și Sârbi.

Deja Albanezii au început să se organizeze în comitete de rezistență împotriva năvălitorilor. Și timpul cel mai apropiat ne va arăta, că atât Grecii cât și Sârbi se înșeală dacă cred, că vor rămâne stăpâni în țara oroilor skipitari.

Totul ne îndrituește să credem, că situația în Balcani este departe de a se limpezi și că, mai curând sau mai târziu va izbucni cu o furie canibalică, *războiul tuturor împotriva tuturor*. Primul și marele vinovat este Europa, care în două rânduri n'a vrut să oprească războiul precum n'a vrut să înlesnească pacea la Londra acum în urmă. A voit pur și simplu izgonirea Turcilor din Europa și până la un punct a și reușit.

Dar mai avem până la *finis coronat opus*. Încă nu putem afirma că o conflagrație generală este exclusă.

Pyrrhus.

Celor „Trei studenți din Tară“.

IV.

Muncă și tăcere.

Dumneavoastră întrebați, mai departe, „care e calea cea mai bună, pe care mergând să ajungi a înțelege cuvintele „muncă și tăcere?“ Drumul cel mai bun și cel scurt pentru a putea ajunge aici cred că e observarea și cugetarea. Numai observând viața, lacrimile și simțămintele dumneavoastră și ale altora, ispitindu-vă înșivă să vedeți după cari lucrări vă simțiți mulțumiți ori nemulțumiți, în ce condiții vedeți viața frumoasă, ce vă liniștește și ce vă tulbură, apoi trecând aceste experiențe intime prin prisma cugetării veți cerca să vă formulați concluzii, numai în chipul acesta cred că veți putea nu numai înțelege ci și urma cuvintele „muncă și tăcere“.

Cel ce nu-i obișnuit să observe ce se petrece în el ori în jurul lui, va ajunge să priceapă foarte puține lucruri. Cel ce are acest obicei, dar nu merge c'un pas mai departe, nu judecă asupra lor, nu-și formulează concluzii bine definite va putea înțelege multe lucruri, dar din această înțelegere folos prea mare nu va avea.

Ne înriurește cu adevărat numai ceea ce astfel trece prin sufletul nostru, încât ni se pare că s'a născut din noi. Adevărul, de ori ce natură, e vecinic, unele adevăruri lumea le cu-

noaște de mult, nu trebuie să le aflăm noi. Și totuși ca să simți binefacerea unui adevăr vechiu trebuie să se nască oarecum din nou în tine; meditănd asupra lui, aprofundându-l, făcându-l al tău.

E una dintre datorințele de căpetenie ale omului să se observe pe sine însuși. Nici o înaintare în bine nu se poate închipui fără acest examen zilnic al cunoștinței. Și e de cel mai mare folos să observe și pe alții. Altfel niciodată nu-ți poți da seama nici de valoarea ta internă nici de-a altora, altfel vei pluti, ca o corabie fără cărmaci, pe valurile vieții. Nu te vei ști orienta niciodată. Vei putea să ajungi de zeci și de sute de ori în aceleași primejdii și nu te vei cuminti.

Dați-vă D-voastră silința — nu e nevoie de mare efortare — și cercetați cari au fost clipele de mai mare satisfacție în viața D-voastră. Înțelege o satisfacție care să fi avut o înriurare binefăcătoare asupra D-voastră, care să vă fi sporit energia vieții, dorul de luptă, ori poate a avut o înriurare binefăcătoare chiar asupra sănătății D-voastră.

Se poate foarte bine ca cineva să zică, zimbînd, „mai satisfăcut am fost când am gustat din cutare plăcere“. Se poate ca în clipa aceea să fi fost mulțumit, dar după aceea? Dacă plăcerea aceea și-a lăsat o dără de întunec ori cel puțin de desgust pe inimă? Dacă, în clipele următoare n'ai mai avut nici o satisfacție? De pildă, după o noapte de chef.

Dacă îndestulirea, bucuria, ori plăcerea ce

ai simțit-o după anumite lucrări n'are nici o înriurare în bine asupra ta și pe mai departe, a-celea plăceri sau bucurii le vei numi deșarte. Într'adevăr nu ne dau nimic ci, cel mult, ne fură o parte din sănătate ori de liniște.

Vei fi avut, poate, o adâncă satisfacție când de cel mai iubit profesor al tău ai fost laudat în fața colegilor. Dacă lauda asta a făcut să te umfli în pene și să privești de sus la alții, dacă te-a făcut prea încrezut în talentul tău, însă nu ți-a dat nici un imbold la muncă nouă, mai desăvârșită, satisfacția ta a fost deșartă și vanitatea o prostie.

Dacă-și va cerceta cineva cu stăruință viața cred că va putea afla cu ușurință că marile bucurii, adâncile satisfacții cari ne imprumută tot totodată puteri nouă pentru viitor, ni le dă singur munca bine susținută până în capăt. Cu ea se poate asemăna bucuria elevului care, după ce ore întregi a frământat o problemă de algebra reușește în urmă s'o deslege? Nu e aceasta numai o bucurie și o biruință: a biruit încrederea ce s-a pus-o în el însuși, și aceasta învingere îi va da puteri nouă de muncă. Nu se bucură pentru că a gustat ceva plăcut și dulce, nici pentru lauda ce i-ar aduce-o profesorul, ci se bucură pentru sine însuși. E o sărbătoare intimă a sufletului său.

Sunt oare multe bucurii cari să se poată asemăna cu aceea ce-o are un tânăr, care, după ce a muncit opt ani necurmat, luptând cu mizeria, se vede în urmă eșit din liceu și se simte în pragul universității? Un fel de satisfacție vor avea

Guvernul în acțiune pentru promovarea industriei maghiare în Ardeal. Guvernul ungar — după cum se anunță — s'a pus pe lucru și a început o acțiune în stil mare pentru promovarea industriei maghiare în Ardeal și mai cu seamă în comitatele săcuiești — poate pentru ca astfel să-i mântuie pe bieții Săcuți de pericolul valah. În fruntea acestei acțiuni l'a numit guvernul în calitate de comisar ministerial pe actualul prefect al municipiului Murăș-Oșorhei, Dr. Gheorghe Bernády, care pe sfârșitul acestei luni își va începe turneul pentru a face studii în acest scop la fața locului și apoi a prezenta propuneri guvernului. Dar oare pentru promovarea industriei celorlalte popoare cari plătesc tot așa biruri și-și varsă sângele pentru această țară, când va începe o acțiune guvernul ungar?

Convocarea Reichsrat-ului austriac. Din Viena ni se anunță că Reichsratul austriac va fi convocat pe 23 Aprilie. Până atunci se speră că dieta provincială a Galiției va rezolvi agendele mai urgente, între cari bugetul și reforma electorală pentru Galiția.

Principele Lud. Windischgraetz împotriva guvernului. În 27 c. se va ținea în Sátorajauhely adunarea congregațională a comitatului Zemplén, când — după cum s'a răspândit vestea — principele Lud. Windischgraetz ca membru al acestei congregații va propune ca să i se voteze guvernului neîncredere. Știrea despre acțiunea aceasta a principelui Windischgraetz despre care se știe că are o mare influență la curtea din Viena, a băgat spaimă în ceata mamelucilor din comitatul Zemplén și prefectul comitatului Julius Meczner a și grăbit într'o răsuflare a-i raporta marelui mameluc Lad. Lukács despre acest pericol. Și pericolul e mare, căci, dacă congregația comitatului va primi propunerea, oare nu-i vor urma și celelalte comitate din țară a-i vota guvernului neîncredere. Și apoi mai e întrebare că oare principele nu-și va spune cuvântul adevărat și la curtea din Viena, despre năzdrăvăniile guvernului Tisza-Lukács.

Noul locțiitor al comandantului de marină. „Militarische Rundschau” anunță că Maj. Sa împăratul a numit de locțiitor al comandantului șefului secțiunii de marină, viceamiralul Hauss, afirmative la propunerea acestuia, pe contraamiralul Carol Kailer de Kaltentels.

Întâlnirea Désy-Khuen e unicul eveniment care mai agită spiritele în cercurile politice din Budapesta în liniștea vacanței de Paști. Intregă discuția se învârtă în jurul persoanei mijlocitoare a acestei întâlniri. De sine înțeles că desmințirile curg șiroale atât din partea lui

Khuen cât și din partea lui Désy. Dintre versiuni cea mai verosimilă pare însă totuși a fi aceea după care contele Stefan Bethlen ar fi fost mijlocitorul și Désy foarte bine a știut pe a cui ușă intră, când — după cum a declarat el — ar fi rătăcit etajul în palatul Teleky și numai așa la întâmplare ar fi avut o întâlnire cu Khuen. Tot așa stau lucrurile și referitor la rezultatul convorbirii dintre acești doi bărbați

conducători a două partide, cari stau față în față. Désy se declară de ambele părți, că convorbirea nu va avea continuare, totuși în cercurile bine informate se crede, că tratativele între Désy și Khuen se vor continua și până la redeschiderea parlamentului pactul între partidul muncii și opoziție se va putea încheia și astfel a se restabili liniștea parlamentară.

Serbarea minciunei.

Clericii noștri din Ungvár desmint pretinsele „demonstrații” publicate de ziarul ungar. — Unde-i adevărul? — Cătră autoritățile bisericești românești unite.

Dela seminarul din Ungvár azi ne-a sosit duioasa scrisoare a unui cleric român, care ne împărtășește greaua situație în care au ajuns clericii noștri de acolo pentru că nu vor să ia parte, cum li s'a pretins, la sărbătoarea națională ungară din 15 Martie cinstită de ceilalți clerici cu sentimente „patriotice”. Tonul sincer smuls din adâncul tulburat al sufletului său și al colegilor săi Români, așa cum se oglindește din scrisoarea dela vale, desminte pretinsele demonstrații ce le-ar fi făcut contra sărbătorii ungară — cum atât de tendențios au înregistrat ziarele ungară aprinse de ură.

Scrisoarea aceasta plină de emoții de durere e dovada cea mai grăitoare despre starea sufletească zbuciumată a clericilor români aruncați în astfel de instituții. Autoritățile bisericești românești unite oare nu vor căuta să asigure liniște și stări sufletești liniștite și de educație tihnită pentru viitorii păstori ai satelor noastre? Oare dovada ce stă înaintea ochilor noștri nu va putea îndupleca autoritățile noastre bisericești pentru a nu mai trimite spre ghilotinare atâtea suflete? E fapt că zidurile seminarilor străine vor apăsa și înăbuși și mai departe sufletele cercetătorilor români. Se vor trimite și pe mai departe arcanurile străine asupra sufletelor lor. — A sosit vremea să se saneze astfel de vechi dureri...

Noi suntem fericiți că, totuși, în cea mai grea și mai vitregă situație tășnește atât de limpede izvorul neprihănit al sufletului unui

seminarist ca acesta ce ne-a trimis scrisoarea, că a fost în tare să melodieze atât de mișcător glasul îndurerat al sufletului oprimat, într'o limbă atât de măiastră și neaoșe românească. Atât de mult vorbește acest glas. Suntem fericiți că au fost învinse încercările oprimate ca pământul cel uscat apa și furată de valurile străine ale melodiilor a celei sărbători mincinoase...

Iată scrisoarea:

Serbarea minciunei.

A fost o zi frumoasă. În primele încălziri ale soarelui vedeam însă ceva nedeslușit; ni se părea, că și el ne înșală — ca ziua de mare amintire 15 Martie.

Și când clocoteau mai tare zidurile — Români ne plimbam prin grădina seminarului. Vorbeam despre mai multe de-ale noastre. Un coleg ne istorisea multe întâmplări din viața eroului nostru și spunea cum fluera trăgănat... cântând doina durerilor noastre. Noi toate aceste le ascultam cu drag; îi sorbeam cuvintele ca pământul cel uscat apa și de durere priveam spre cerul albastru cu ochii scăldați în lacrimi. Vorbele se intrerupeau în tot momentul și tăcerea plutea, grea și plină de închipiri ale auzului.

Colegii ruteni păseau mai grăbiți și cu pași mai indesați; erau rumeni la față și totodată și mai veseli ca noi. Pe fețele lor ceteam indostulirea; gestul din belșug — și par'că erau dinainte multumiți de succesul, care au să-l scere. Și cel mai blând și sfios și-a pierdut acum aerul de toropeală ce-l avea de obicei; și în acela se deștepta eroul și speranța că-și va ridica visul împlinit...

La orele 9 „Societatea de lectură” și-a ținut ședința, la care au fost și Români „indeosebi invitați”. Amintirea trecutului și ingerul neamului no-

și elevii mai puțin muncitori, și cei de bani gata, poate unde scapă de groaza... notelor, dar vor fi departe de a simți ceea ce simțeste elevul care a petrecut opt ani în muncă necurmată. Acesta prăznuiește o biruință, tot sufletul lui strălucește, toate adâncurile ființei sale cântă, voința lui, pentru viitor e mai hotărâtă ca nici odată. Munca intensă i-a dat încredere în sine însuși. Exprim feții lui chiar, strălucirea ochilor, va fi altfel decât la aceia cari prin muncă mai puțină sau prin protecții au ajuns să fie declarați absolvenți ca și el, dar cari nici odată nu vor fi ajuns la același rezultat.

Cine nu va înțelege cu cea mai mare ușurință ce deosebire enormă e între plăcerea cu care va lua cineva un om care a stat întins pe divan ziua întreagă, și un muncitor care a cosit până în apusul soarelui? Cine nu va vedea deosebirea dintre satisfacția unui elev care s'a lucrat singur tema, s'a vecinului care a copiat-o de pe a celui dintâi? Una e strălucirea sapei care ani de zile frânge gliile, și alta e rugina sapei de sub șopron, deși e tot sapă și aceasta.

Ar fi înzadar să înșir eu aici ceea ce fiecare din dumneavoastră știe. Tim numai să adaug că toate satisfacțiile adânci, cari v'au făcut mai oameni până la vrâsta în care sunteți, vor trebui să aibă la bază o muncă susținută cu bărbăție. Fără muncă ați putut avea, cel mult, bucuriile ce rezultă din dragoste față de părinți, de frați, de neam și țară. Dar veți vedea că va veni o vreme când nici de acestea toate nu te mai poți

bucura cu adevărat, dacă nu muncești în interesul lor. Poate că simțiți chiar acum, în clipele de încordare războinică, dorința nu numai de-a munci, ci de-a aduce jertfa cea mai mare pentru neam și țară, jertfa vieții. Atunci în dumneavoastră dă semne de viață sufletul bărbăției, care de nimic nu se poate bucura cu adevărat dacă nu cu prețul muncii, a ajutorului ce-l poate da.

De câte ori v'ați simțit bine și satisfăcuți într'alte împrejurări și nu în urma unei munci, veți băga de seamă că au fost clipe trecătoare cari n'au lăsat nimic în viața d-voastră.

Dar cu puțină silință veți putea observa și altceva, ce asemenea e de mare însemnătate.

Luați pe doi dintre cunoscuții ce aveți, pe unul înrăit cu munca și pe unul care fuge de ea. Veți vedea numai decât ce deosebire capitală e între ei, în față, în privire, în vorbă, în mișcări și mai ales... în faptele ce fac. Cercați să vă convingeți pe care ar trebui să vi-l alegeți de prieten, în care v'ați încrede, de care v'ați alipi, pe care li-ți putea cinsti cu prietenia? Presupunem că sunt pe-o formă de înzestrări afară de iubirea muncii. Cred că n'ați sta nici pe-o clipă la îndoială. S'ar părea deci că munca face din doi oameni două specii deosebite.

Gândiți-vă la sutele, la popoarele cari iubesc munca, la prosperarea țărilor ce au asemenea locuitori și asemănările cu țările pline de cerșitori în cari munca e disconsiderată. În cari

v'ar plăcea să trăiți? Cum? Munca schimbă și fața țărilor și ale popoarelor?

Gândiți-vă la capodoperele spiritului omenesc și spuneți ce muncă extraordinară s'a cerut ca să fie desăvârșite? Gândiți-vă cu ce admirare suntem și azi față de marii creatori, și cum îi va slăvi lumea întreagă. Cum, munca și sfințește pomenirea oamenilor cari s'au închinat ei?

După ce ne vom fi câștigat astfel o seamă de observări — și e bine să avem cât de multe — din viața noastră ori din viața altora va trebui să le trecem prin prismă gândirii noastre, ca să scoatem concluziile de lipsă. Căci ori unde vezi adunându-se mici particule, aceasta se face pentru închegarea unui întreg.

Indată ce ne vom gândi cât de puțin mai adânc și vom diseca experiențele câștigate va trebui să vedem enorma importanță a muncii în viața noastră și a semenilor noștri. Vom vedea așa dar, că ceea ce mă face pe mine să simt o adâncă satisfacție la încheierea unei probleme ori la terminarea cu succes a unui curs școlar e, înainte de toate, conștiința datoriei împlinite prin muncă necurmată. Munca mi-a ținut și facultățile treze, le-a întărit, le-a înviorat, munca m-a făcut și pe mine să mă pot bucura de rezultat. Și astfel, pe rând, luând toate experiențele și examinându-le vom descoperi pretutindenea puterea regeneratoare, creatoare a muncii. Chiar și geniul, după cei mai mulți, nu-i decât o dureroasă luptă încordată.

stru par'oa ne șoptea: Ce aveți voi dragilor mii cu serbarea acestor șovini și mercenari ai poporului rutean? Ce aveți voi de-a face cu acela, carl vă batjocoresc și v'ar vrea moartea prin ștreang?... I-am ascultat cuvântul de admoniare — n'am mers nicăiri, ci am tăcut ca peștele în apă nu cumva să fim acuzați, că am demonstrat.

A trecut festivalul și nu se observa nici un glas de supărare. Dar lupul niciodată nu doarme; e viclean și așteaptă momentul ca să se tirască pe pradă. Așa au făcut și acești colegi șovini, carl s'au pierdut cu totul iubirea de neam. Când prinzeam mal bine, el cu toții — la un glas de înfrățire — s'au pus în picioare și cântau „Himnusz”-ul de era să ne crepe urechile. La asta nu ne-am așteptat, deoarece nu au mai făcut-o niciodată. A fost ceva neașteptat și totuși ce s'a întâmplat cu noi? Am slăbit cu toții din picioare și nu am avut tărie ca să ne ridicăm, ci ședeam și mai departe locul și ne uitam după cele de-ale mâncării.

Dar îndată s'a descărcat furtuna. Un teolog zblera din răspuleri, că el e jignit până la moarte prin nepăsarea Românilor; nu poate suferi ca „acești prăpădiți și nemernici” să mai fie tolerați.

După prânz, sub conducerea lui, teologii au mers cu toții la rectorul seminarial Turjay János — și ne-au denunțat pe noi, cerind totodată și eliminarea noastră. Mai târziu ne-a ascultat și pe noi rectorul. A început să ne vorbească de însemnătatea zilei; spunea că ziua aceasta și pentru noi e o zi de bucurie și așa dară trebuie ca cu toții să ne veselim într'nsa.

Nu ne-am pus la dispută cu Magn. Sa; înzădar am încerca — lupta ar fi de prisos.

Mai tare credeam în venirea vârstei de aur, cântată atât de frumos de Ovid, când lupul va scoate la păscut o turmă de oițe....

În loc să risipim multe vorbe am motivat procedura noastră, cam după cum urmează: N'am demonstrat, ci numai am răspuns la procedura lor. De altcum rectorul nu e local de manifestații; până acuma niciodată de când e seminarul nu s'a cântat „Himnusz”-ul în rector; evident deci, că acum au avut un scop ascuns și intențiuni șirete. El ne-au amenințat deja de mult cu vorbe foarte aspre și provocatoare: „Grijiți, că sosește 15 Martie și aveți să deveniți „martiri”; „Zile mari vor fi și oameni mari”; „dacă ar atârna de mine pe toți Români i-aș omori”. Iar după ce am ieșit dela prânz ne-au izulțat cu vorbe și mai grele și mai grosolane: „Ștreang în grumazul vostru nemernicilor” — și scuipau de își mai rupeau plămânile.

Rectorul răspuns preclzat nu ne-a dat; numai

ne-a promis, că incurnd superioritatea seminarului va aduce judecată. Putem să ne așteptăm și la judecata cea mai aspră: eliminare.

Bor.

Situația internațională văzută din Italia.

(Dela, coresp. nostru.)

Roma, 17 Martie.

A amuțit tunul în peninsula balcanică, dar ecoul războiului, care nu este încă isprăvit acolo se mai aude încă peste toată Europa, ca un bubuit surd, îndepărtat, de care diplomația și cercurile diriguitoare ale statelor nu-și poate da încă bine sama de este răsunetul bubuiturilor războiului care stă să se isprăvească, sau preliminările unui alt război, care stă gata să înceapă.

În toată Europa este teamă, și această teamă este și în Italia.

Chestiunea armamentului din Franca și din Germania, și-a avut ecoul său și în Italia, și pe când desarmarea Rusiei și Austro-Ungariei se promite dar nu se face, Franța se prepară, Germania tot așa, iar în camera italiană, discursurile cari s'au făcut relativ la flota italiană — mai ales al ministrului marinei — au fost toate cu concluzia că trebuie mărită flota.

Deci, și Italia se pregătește, în vederea eventualităților din viitor.

Până atunci însă, cercurile competente italiene sunt destul de nesigure în ceea ce privește soarta actuală a situației internaționale, provocată de puținele probabilități de pace.

În Italia, opinia publică este favorabilă succeselor statelor balcanice, dar cercurile diriguitoare, urmăresc cu interes rezistența orașului Scutari, care, dacă va cădea în mâinile muntegurenilor, va cauza — se crede — noi dificultăți situației internaționale. Din această cauză, trimiterea celor 30.000 de soldați sârbi în ajutorul asediaților muntegureni, a fost primit cu răceală, în Italia, iar raid-ul incrușătorului turc Hamidie, care a bombardat Durazzo și a pus pe fugă garnizoana sârbească, a fost dacă nu aprobat pe față, dar înregistrat

fără nici un comentariu. Căci, se știe, Italia are tot interesul ca Albania să fie mare și puternică, are tot interesul ca Scutari să treacă Albaniei, care să rămâie liberă de ori ce influență austriacă sau sârbă, și deci numai sub influența — oare cum din depărtare — a Italiei.

Succesele Grecilor în Epir, nu sunt primite cu prea mare bucurie în Italia, căci o prea mare extensiune a Greciei pe uscat, ar aduce după sine pretenții formale asupra insulelor turcești din Arhipelag ocupate de Greci și chiar și asupra insulelor ocupate și în prezent de Italia, cauzând astfel o dăunare a intereselor italiene în Arhipelag, în Turcia, și în Asia Minoră. De aceea, în discursul pe care ministrul de externe al Italiei l'a ținut în cameră, s'a remarcat nota de apropiere dintre Italia și Turcia, iar în opinia publică și în ziare, succesele Greciei nu mai sunt cântate așa cum erau în trecut.

Diferendul româno-bulgar, nu mai ocupă așa de mult sferile politice italiene, de când el a intrat în faza mediațiunii puterilor: se așteaptă hotărârea acestora, și se crede și în Italia, că România va avea ceea ce cere, Silistra cuvenindu-i-se.

Însă grija cea mare pentru viitor, o dă încordatele relații dintre Austria și Rusia. Se aștepta în Italia ziua de 6 Martie v. cu nerăbdare, în speranța că în aceea zi, data tricentenarului Romanovilor, se va decreta desmobilizarea. De atunci au trecut șase zile, promisiuni de desconcentrare se fac mereu, dar nu se realizează și ceea ce verbal este o împăcare, nu se traduce și în fapte. De aceea, teama care domnea mai acum două săptămâni, de un conflict armat austro-rus, în loc să se risipească, a început iar să crească.

Foarte simptomatic se socotește și faptul că împăratul Wilhelm, anul acesta, nu se mai duce la Corfu, cum se ducea în fiecare an, și în Italia, lucrul acesta este atribuit încordatei situații Europene, mai ales celei austro-ruse.

Intr'o viitoare conflagrație europeană, Italia ori cât ar fi la adăpost de o participare la război nu poate să rămâie rece la frământările din Balcani și la preparativele din centrul Europei, de aceea, cercurile competente așteaptă cu nerăbdare ziua de mâine, și cu o foarte legitimă îngrijorare.

I. T. Allan.

Puterea mea de judecată va merge mai departe și va zice: dacă munca strafordă astfel viața omenească, dacă neglijarea ei se răsună iar înfrățirea cu ea face minuni, atunci ea trebuie să fie o lipsă organică a vieții omenești. Și într'adevăr e așa. Munca trupească, munca spirituală nu e decât gimnastica organelor trupești sau a facultăților sufletești. Toată viața noastră, cum s'a mai zis și se știe, stă în mișcare. Organele trupești lăsate în vecinică hodi-nă ajung o sapă ruginită, intelectul nostru neexercitat mereu cu engetarea și peste tot acte ale activității spirituale, se atrofiază. Fără muncă ne îmbolnăvim, ne putrezim și ne apropiem de groapă. Nici trupul, nici sufletul nu vreau să moară, deoarece se bucură când le punem să lucre, și pe noi ne răsplătesc la sfârșit cu satisfacții adânci.

Se înțelege, nu numai în chipul acesta se înțelege cuvântul „muncă”. Ea nu e numai o condiție de viață ci și o perfecționare a vieții, a noastră înșine. Dacă vii nu te poți fi fără de muncă, cu atât mai puțin vom putea fi mai vii. Nime n'a ajuns la o biruintă, fără de muncă. Toate operele de știință, toată literatura, artele plastice, descoperirile, invențiile, erou, sfânt nimic nu s'a ajuns fără de muncă. Munca per-

fecționează viața, pentru că perfecționează facultățile noastre și noi perfecționăm viața.

Și, în acest înțeles, împărăția muncii e nemărginită. În acest înțeles, de perfecționare a vieții, o iau toți aceia cari se cufundă în muncă precum într'un ocean, și pe cari noi îi admirăm așa de mult, le zicem de cele mai multe ori eroi, și dacă nu-i slăvim în viață, slava lor e asigurată după moarte

... Tăcere?

Dacă împărăția muncii e așa de vastă e de sine înțeles că ne vom folosi bine timpul, adică în muncă, deci în tăcere. În tăcere? Da pentru că suntem vecinic ocupați.

Tăcere?

Da, pentru că numai în tăcere putem munci cu temei, vorbind de munca cea spirituală în care trebuie să ne strângem gândurile, ca să nu scăpăm din vedere nici celea mai neînsemnate minuțiosități.

Tăcere?

Da, pentru că scriem în cartea vieții noastre ori a omenimei și aici nu ne place să greșim.

Tăcere?

Da, tăcere în jurul nostru când muncim, pentru că urechea noastră poate că va prinde sunete nebănuite încă.

Tăcere?

Da, tăcere în jurul nostru, ori ce reclamá e de prisos, noi știm mai bine ce preț are diamantul pe care îl lucrăm în trudă.

Tăcere?

Da, tăcere să ne acopere, pentru că în munca noastră avem bucurii nebănuite de lumea lărmuitoare din jurul nostru, și astfel de bucurii lumea nu ne poate da cu toate laudele ei.

Tăcere?

Da, tăcere se cuvine celui cufundat în muncă, stimă i se cuvine din partea noastră pentru că lucrează, poate, pentru noi toți.

...Și în câte alte chipuri nu se poate înțelege „tăcerea” pusă lângă cuvântul „muncă”.

A înțelege însă nu-i nimic, „a face”, e totul. Și e o lozincă vrednică de urmat, cu toate că „muncă și tăcere” nu e ceva nou. Nu-i decât vechiul dicton: „Ora et labora”. Când se roagă cineva mai bine totdeauna t a c e. Rugăciunea nu-i decât înălțarea gândului, ceea ce se face totdeauna în tăcere, ar în tăcerea lui Carlyle, se presupune înălțarea gândului.

I. Agărbiceanu.

Margit-Viora { CRÈME.
POUDRE.
SĂPUN.

Nestricăcioase, depărtează de pe față pistrii și totfelul de necurătenie. — Prețul 1 cor. 60 fl.

In contra tăciunelui de gâru.

Cel mai bun mijloc

O dosă 40 fl., care ajunge la 100 klgr. grâu.

Praf pentru porci,

care promovează îngrășarea

1 cutie 70 fl
1/2 Klgr. 1 cor. 50 „
1 „ 2 „ 50 „

De vânzare numai la: **BRAUN ERNO** farmacie la „Sfta TREIME”, Timișoara-Iosefin str. Bem 7

Cronică din Budapesta.

Noi și sportul. — Noi și Românii din regat. — Agitații politice. — Ungurii și Ovreii. „Facla”. — Scandaluri în viața artistică.

Adierile calde ale primăverii ne înviează sufletul, ne ademenește în mijlocul naturii. Plumățile setoase după aerul curat, proaspăt îndrumă pașii postanilor înspre Buda. Toți sunt dornici, să scape din atmosfera îmbăxită de funinginea fabricilor. Tinerii noștri universitari se îndreaptă cu pași zoritori spre locurile de jucat football. Sufletele vioaie, sprintene, dornice de mișcare respiră nouă viață — o viață mai apropiată de a satelor noastre — în mijlocul firii, în chiotul de veselie al multimei jucătorilor. În locul sentimentalității firave, care ne ademenea în cafenele, ne țintuie aici nopți îndelungate, să trecem câteva momente în meditații diafane, să uităm, că suntem „copiii nimănui”. Se instăpânește în sufletele vioiciunea, necesitatea mișcării, a muncii, a luptei. Iar sufletele nu se înfrățesc mai senine, ca într-o întrecere de football, unde, fără invidie, fără de a putea fi nedrețit vre-un jucător brav fiecare se simte în mijlocul prietenilor sinceri pentru acest folos al unirii sufletelor și prietenice mișcarea aceasta sporivă. Cât de bine ne-a prins, pentru readucerea multor suflete în mijlocul societății „Petru Maior”, nu se poate spune încăjuns. De aceea încrederea și sprijinul dat de publicul românesc își au răsplata chiar și numai în acest fapt. Dorința tot mai ardentă după o viață sportivă vedește tot mai potențat interesul pentru cunoștințele practice.

Un semn al vremii e acesta pentru întreaga viață socială românească. Se simte pretutindeni necesitatea activității pe terenele practice. Conștienții își cântăresc tot mai mult activitatea, prin care ar putea ajuta mai mult neamului.

Ascultătorii universităților și academiilor de tehnică se înmulțesc. Prin foi cetim din când în când sfaturi, cari ne îndrumă tinerimea spre aceste cariere. Și părerile lui Baritiu în această privință prind a fi privite tot cu mai mult optimism. Astfel, că nu va mai trece prea mult, până ne vom libera de sub arbitriul politicienilor unguri, lucrând în toate direcțiile liberi, pentru ghea și neamul românesc.

Ne apucăm glumind, până vom cuceri serios adevăratul teren de muncă.

În iarnă am trecut prin momente de grele încercări. Primejdia războiului infurcise lumea. Ingrijorarea pentru existență dădu mai multă viață opiniei publice, care urmărea cu interes viu mersul luptelor în Balcani, intrigile în jurul diplomaților mari, eventualele complicații războinice. Câte un astfel de moment are o deosebită importanță. Îți îngăduie să vezi desfășurându-se patimi, scăpărând idei, trezindu-se sentimente nobile, abătându-se egoismul și lasitatea. Ii dă vieții sufletesti conturi mai largi. Neamul românesc a fost interesat direct în aceste momente. S'au admirat spiritul loial, noblețea sufletului, superioritatea concepției de viață, chibzuința și mai ales spiritul de jertfă. Foile noastre au înregistrat zi de zi bogatele daruri ale cetățenilor României, menite să reverse încredere în soldați, și să arate dispreț Europei. Vor zice mulți din cetitorii obiectivi, că de ce atâta abuz de laudă aducem noi ardelenii Românilor din regat? Pentru că ardelenii noștri n'au luat nici cu o lățea parte la entuziasmul, ce s'a manifestat în România? Iar în anumite momente, cu toate acestea, ne-am simțit de datorie, să le criticăm faptele.

Credem noi, că frații din România nu vor privi dureros la pasivitatea noastră? Ce ne-a reținut, să contribuim și noi cu ceva pentru spitalele de războiu — de nu direct pentru armată —? Teama, că se vor porni surghiuniri asupra celor ce ar fi contribuit cu parole, asupra inițiatorilor de colecte? Dar chiar de s'ar fi întâmplat acestea, dragostea de frate nu ne-a știut vrăji pentru un moment. Cum ne vom ridica ochii înaintea fraților din România? Ei nu vor putea să

înțeleagă cu nici un preț abținerea noastră din motive „superioare de precauție...”

În capitală agitația politică e vie. Se țin adunări populare, în cari nemesii din opoziție în ropote de aplauze spun poporului, că ei n'au învins în lupta cu partidul muncii, că în toată luptei n'au fost pe teren, că deci guvernul a învins, pentru că n'a avut, cu cine să se lupte. Dar gloria, darurile luptei tot ei le vor culege. În interviuri declară enărgic, că pace cu Tisza nu va fi, chiar de s'ar șterge legea electorală, până ce nu le va lăsa loc la guvern. Promit, că în timpul de vacanță al parlamentului vor ținea întruniri populare, vor lămurii lumii, unde-i ascunsă sămânța adevărului și pătrunși de duhal lui sfânt vor învinge, și-l vor întrona în parlamentul atât de profanat până acum...

E spiritul îndărăjit. Întâlnirile întâmplătoare între câte un Désy Z. și Héderváry, președintele partidului muncii, lansarea probabilităților, între cari s'ar încheia vre-o pace după optimismul lui Khuen — sunt comentate cu puțină speranță de împăcare.

E la ordinea zilei discuțiunea privitoare la cultura evreo-maghiară. Articolul luminos și energic al dlui Goga a dat noui îndemnuri, să se cheltuiască energii pentru lămuririle ce se impun. Răspunsuri s'au dat din toate părțile, îndeosebi, din partea celor cari s'au simțit provocați. Un lucru îl recunoșc cu toții, anume, că da, într'adevăr sunt jidani cei ce fac azi literatură ungurească. S'au contopit cu toții cu sângele acestui „mobilit” popor. Scriu în limba maghiară — e drept, că nu lucruri de pe pustă — au trăit la un loc cu ungurii, au luat parte la toate evenimentele grele din viața acestui popor — n'are aface, că dela începutul veacurilor, sau de ieri — sunt deci unguri în toată forma deși de viață semită. Dar să nu credem, că ei sunt un strat izolat, aparte în straturile sociale ale ungurilor. Nu! Ei sunt produsul poporului, al muncitorilor gheii. Își au și ei originea dela țară, din mijlocul naturii. Asta o adăugau reflectanții. Iată ce ne spune un scriitor: Arpad Pásztor într'un articol, în care face elogiu unui polițaiu ovreiu. L-a văzut la curtea cu jurați. Un fecior voinic, cu mustățile bătând în arămiu, dar eroite ungurește. Credea, că e maghiar. Dar când i-a aflat numele și originea și-a adus aminte, că e a călătorit pe undeva unde șesuri întinse erau populate de evrei lucrători de pământ, cari vorbeau ungurește — unguri din creștet până în tălpi.

Să nu ne mirăm deci de simpatia, ce le-o poartă scriitorilor unguri ovreilor. Iată bunăoară un Kéri Pál trecând prin București, făcând între gene o lacrimă de milă față de oropsiții evrei din România. N'aș aminti acest fapt, dar în el e o sfruntare a adevărului. Anume Kéri atacă pe Români pentru lasitatea și nepăsarea, ce au manifestat-o față de profanarea ce o comite „Facla” față de regele Carol, când îl prezintă ca pe o „ploșniță încoronată”. Voinic să arate motivul acestei nepăsări și lipse de bun simț, ne spune, că foaia e redactată de Români. Și oftează, că ce noroc pe bieții evrei, că nu conduc ei revista, că ar fi fost amar de prigonirile, ce le-ar fi suferit pentru acea profanare. Iar noi știm cu toții, că acea foaie s'a născut și trăește numai, ca să asvârle cu noroii în naționalității și scriitorii, cari se opun, să li se acorde drepturi evreilor din România...

Dar Ungurii duc o viață „întinsă” artistică. Talentele noi pe terenul artelor plastice și în general dramatic se înmulțesc ca ciupercile după ploaie. În iarna asta ne-au asurzit reclamele premierelor. Ne clătinam gânditorii capul. De, noi Români nu prea suntem așa de productivi, cum ni se arătau ei. Dar a venit un om grav, cu educație germană. A clătinat și el din cap și toate piesele nouă dramatice au prins, să-i vânture țărina în ochi. Să-l arunce dela catedra universitară și dela Academie, nu alteeva. Dar, astui scandal i-a urmat altul mai proaspăt, pe care astăzi îl comentează foile direct sub titlu de „botrány”. (E așa de onomatopeic cuvântul asta pentru noțiune, încât îl citez ungurește.) Anume pictorii de azi au înighebat o ex-

poziție de primăvară. Un pictor, vechiu colaborator la această expoziție și talent de seamă s'a trezit, că tablourile lui sunt aruncate într'o sală întunecoasă, acățate la întâmplare. Indignat de atâta lipsă de gust a esteticianilor, cari l-au nedrețit în fața ziaristilor, în momentul deschiderii expoziției și-a sfărțiat cu cuțitul tablourile zicând, că el muncește din propriile îndemnuri ale sufletului fără să fi cerut sprijinul statului sau al altora. Munca lui cinstită sau e respectată, sau să nu-i fie pusă la expoziție. Acest moment tocmai opus pățaniei autorilor dramatici, a avut darul să indigneze întreaga opinie publică.

18 Martie 1913.

A. Cr.

Umblând prin Sibiu.

Onorate Dle Redactor!

Viitorul unui neam atârnă dela tăria și puterea cu care fiii săi știu să-și apere limba, care este cea mai scumpă comoară a lor.

Pe cât de mult te bucuri, când vezi indivizi cari cu ori și ce ocazie se manifestă ca Români, vorbind cu mândrie limba dulce a mamei lor, pe atât de mult te indignezi, când oameni culți, dela cari s'ar spera a fi odată floarea neamului, îi auzi între dânsii conversând într'o limbă străină și încă limba acelora, cari zi de zi ne sapă mormântul.

Trăiesc la țară, unde ocup o funcție destul de grea, pe care o port de peste 25 de ani. Am întâmpinat în viață multe greutăți, am trecut peste multe decepții, dar în viața mea nu am fost atât de măhnit, atât de decepționat ca în ziua de 16 Martie n. a. c. și iată de ce:

Mergând în acea zi la Sibiu, metropola Românilor din Transilvania, unde, după ce mi-am isprăvit unele afaceri, am luat masa la restaurantul „Brote” singurul restaurant român, la care ori ce pretenții de consumație se pot satisface.

La o masă învecinată se aflau vre-o cinci tineri, mie total necunoscuți, cari purtau discuția în limba maghiară. Adecă pardon! Mai vorbea câte unul și românește ca „Ce-i mă Sasule”, „Taci mă” etc.

Informându-mă că cine sunt, am aflat cu multă durere, că sunt toți candidați de avocat și toți Români, între cari unii și doctori. La o altă masă se afla un profesor, care e fala și mândria seminarului nostru din Sibiu, de pe buzele căruia am cules în două rînduri câte un zîmbet dureros și trist.

Vă puteți închipui Dle Redactor, cât de măhnit și cu câtă durere în suflet am părăsit acel local, negăsind nici chiar noaptea în așternut liniștea necesară. Și cum se pot afla liniște, când persoane, cari ar trebui să dea tonul în viitorul neamului, cunoscut fiind, că din pătura noastră cultă, singuri advocații mai au o independență, — se poartă astfel. Admit, că toți acei tineri, făcându-și studiile la școale străine, vor posedea mai bine limba maghiară, ca cea românească, dar au datorie sfântă a se cultiva și perfecționa și în limba lor maternă, dacă mai au pretenția de a se numi Români, ceea ce o pot face prin lectură și societate. E dureros însă, că mulți tineri culți de azi, mergând în restaurant sau cafenea sau nu cetesc nimic sau dacă cetesc, cetesc ziare străine. Cât de departe suntem noi Români față de alte popoare!

Să ilustrez aceasta prin un exemplu:

În toamna trecută am avut fericirea să fac cunoștință cu un Ceh din Bohemia aplicat de peste 15 ani ca inginer al primăriei București, unde s'a și căsătorit cu o româncă, cu care a avut doi fii. Acesta s'a reintors cu întreaga familie dela Karlsbad din Bohemia. Băieții erau: unul de 12 ani, iar celălalt de 10. Mi-a bătut mult la ochi conversația ce o purta tata cu băieții într'o limbă de tot necunoscută. Întrebându-l că ce limbă vorbește cu copiii — dar numai cu ei, căci soția nu știa acea limbă — și de ce vorbește așa, mi-a răspuns, că aceasta este limba sa maternă, limba cehă și deși poate în viața lor nu se vor mai întoarce să trăiască în Bohemia, totuși le lasă ca o sfântă moștenire limba

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvone, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvone presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire-candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

sa maternă cu datoria ca și ei la timpul său să-și învețe copiii limba cehească.

Doamne câtă deosebire e între noi și alții! Când vom fi stăpâniți și conduși și noi de astfel de sentimente!

Un mărginean.

Pierdem vremea înzădar.

— Bilanțul de 5 ani al legii lui Apponyi. —

Sunt cinci ani trecuți, de când legea apponyiană a intrat în locașul curat al sufletului nostru românesc; în școlile populare.

Da, au trecut cinci ani.

S'au strecurat pe alvia vremii 1000 de zile de zăbucium, cu sudori grele și multă amăreală pentru învățătorii români și otravă pentru sufletul candid și neprihănit alor vr'o 3—400.000 școlari români.

Suntem în al șasilea an de existență a acestei legi dușmane. Văd pe micul școlar începător ținându-se strâns de mâna mamei sale și cum timid și plin de groază intră în școală.

În patru-cinci săptămâni, la începutul anului, cât instrucția — conform grației lui Apponyi — se face numai în limba maternă, elevul ajutat și tratat cu blândețe și bunătate din partea învățătorului, se înseninează la față, începe să se manifeste în toată splendoarea, tineretea și naivitatea copilărească. Voios și vioi, în timpul liber alergă în curtea școlii cu ceilalți camarazi ai lui.

Fuge, se joacă și rîde.

De câte ori sufletu-i nedepins încă cu disciplina școlii, nu se oglindește chiar și în școală în lumina-i adevărată: povestește cu grai înalt, zăbucnește într'un ris sănătos. A văzut el bine, că învățătorul nu-l bate cum i se spunea lui acasă; — în școală i se spun povești despre fluturi frumoși, despre copii cuminiți și apoi mai învață: să se roage, și să știe scrie și cete literele. Totul cu bunăvoință i se arată. El a văzut, și a prins — curaj.

„Vremea trece — vremea vine” — zisa lui Eminescu. Trec șase săptămâni. Articolul de lege XXVII din 1907 zice: După șase săptămâni se va începe instrucția în limba maghiară și cu clasa I.

A sosit ziua.

Pe fața învățătorului de pe care vacanța a mai spălat urma posomorîrii și a zăbuciumului. Iar micul voinic a holbat niște ochi, și l'a cuprins spaima, — că nu i s'au mai spus povești frumoase, ci domnul învățător le-a arătat și numit: „aszta, szék, pad, tábla”. Și el n'a putut să zică —, și așa a mâniat pe domnul învățător.

De aici iubiți cetitori s'a gătat cu școala. Mănie din partea învățătorului, neștiința din partea elevului și așa vine vremea cea grea și nemiloasă. Zi de zi, conform legii lui Apponyi, școlarul e îndopat cu limba maghiară, din care el nu știe o boabă. Fața-i limpede i se întuneacă și oftând greu, uneori privind în zărea depărtării, de unde așteaptă să-i vie ajutor, — s'apucă resemnat și zice odată, de două ori, de zece ori... un cuvânt, — ca să știe pe când vine dl inspector regesc.

Anii trec. Cu anii și el trece dintr'o clasă în cealaltă, și cu câtă bucurie așteaptă el — să-i sosească anul 12, căci acesta-l face să scape de acest jug.

Un fenomen: dacă a trecut și puntea anului 12, după examen, față mai radioasă observi, la școlarul care a isprăvit amarul drum. Pe anul viitor, la repetiție, sunt corbi albi, cei cari își mai păstrează studiul limbei maghiare. Ce-a făcut cu el? Unul l'a rupt, altul l'a aruncat în foc, al treilea l'a ascuns.

O știe ori care învățător, că până umblă băiatul la școală zilnic: limba maghiară în școlile noastre nu-l decăta un automat. Cu data ce

altul caută să-i cunoască capacitatea, șovăiește.

Așa-i până umblă în toată ziua la prelegere. A trecut pragul școlii cotidiene. E destul un an, să constați, că aproape tot ce cu mult năcaz și grea trudă a adunat din limba maghiară —, s'a risipit. Mai știe câteva cuvinte când vine la repetiție.

Un an mai târziu, după ce a isprăvit și cursul școlii de repetiție —, vezi, că nimic nu mai știe din limba maghiară.

Din șase ani de la cotidiană și 3 de la repetiție, din numărul alor vre-o 1500 zile, în cari a tot învățat și repetat limba maghiară, — la fine — se alege cu o nimica toată, ba nu numai cu atât; rezultatul adevărat și natural se vede, — e: *disprețul față de carte.*

Când aceste roade se culeg din pomul faimos al legii lui Apponyi naționalitățile, și noi, — Români indeosebi —, ar trebui să tăcem și cu siguranță să adunăm aceste roade.

Așa ar trebui să facem, când învățământul limbei materne s'ar preda în toată estenziunea ce pedagogia modernă o cere —, și când nu ni s'ar răpi pentru propunerea limbei maghiară în școlile cu un învățător din 34 ore la săptămână 13 ore și în cele cu doi învățători din 59 ore, 21 $\frac{1}{2}$ ore; adică: *mai mult de $\frac{1}{3}$ în cele cu un învățător și: aproape jumătate, în cele cu 2 învățători.*

Nu numai ne doare, dar e păcat strigător la cer și *cea mai mare batjocură la adresa culturii!*

O viață întreagă, să o trăiești în întunec și în umbra neștiinței, — din cauza, — că în timpul cât ți-e dat de lege —, în timpul școlii — nu-ți poți aduna mierea învățăturilor în limba maternă pe care o înțelegi și din care poți culege: lumină, bogăție și sănătate sufletească. Nu, — căci aproape jumătate vremea, trebuie pierdută, cu altă limbă, pe care n'o înțelegi, care n'are de-a face „nici în clin, nici în mână” cu limba ta și pe urma căreia — neînțelegându-o —, culegi: *neștiința ei*; iar ca rod copt al chinurilor ce sufletul a trebuit să le supoarte în timpul vieții școlare, se manifestă indiferențismul odios și respingător față de tot ce-i românesc.

Este suflet nobil, pe care să nu-l mănească starea aceasta atât de păcătoasă și rușinoasă, ce se practică la noi, — în Ungaria — față numai de 3—400.000 copii români din școlile populare?

Învățătorii români, — pe lângă șicanele din partea inspectorilor regesti de cari sunt deochiați, toată zdroaba, sudorile grele și clipele amare, depuse pentru învățarea limbei maghiare; bilanțul de 5 ani al legii lui Apponyi — l-au format tare scurt, e numai trei vorbe și l-am spus în titlul acestor șire: *pierdem vremea înzădar.*
Un dascăl din Bănat.

APEL

Școala română confesională este pentru neamul românesc al doilea Mesia, investit de prototipul dascălilor Christos, cu misiunea sublimă de a regenera poporul român prin religione, știință și sacrificii și a-l deslipe de brazda iobăgiei, cătră care a fost lăntuit sub durata seclilor dezastruoși și a forma din animal om, care să înfățișeze cu demnitate chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

În mijlocul situației împrejurărilor de azi am rămas cu biserica și școala, dar fiindcă orizontul neamului român nici când a fost senin, așa cât axioma sf. părinte: „Ecclesia Christi peregrinatur inter persecutiones mundi et consolationes Dei” se poate aplica la soarta mamei și a fiicei: a bisericii și școlii române; pentru că nori grei pregnanți de tunetele și fulgerele evenimentelor neprevăzute, planează asupra ambelor, știind bine cece confăptuesc norii, că biserica și școala ne-a susținut clenodiile erezite dela străbuni: religione, limbă, virtuți străbune și numele de român.

Poporul gr.-cat. român din Șimleul-Silvaniei situat ca o insulă mică în mijlocul celorlalte popoare, îmbrățișând cu toată ardoarea sufletului religionea și limba sa, are școala sa întemeiată din munificența institutului „Silvania”. Însă corespunzător postulatelor legilor seculare, nu-i în stare de a o susține, pentru că partea preponderantă stă din zileri, servitori și vinceleri mizeri. Mai încolo dacă luăm în socoteală, de-o parte repartitia anuală, care trece peste 3 mil cor., și care nici prin execuție nu se poate încasa, de altă parte și mai vârtos exundările dese din vara trecută, cari pe lângă pagubele cauzate poporului, a ruinat și o parte a edificiului școlii, cu durere trebuie să constatăm, că din aceste cauze, *existența școlii noastre este periclitată.*

Aflându-ne între astfel de împrejurări, senatul a hotărât înființarea unui „Fond școlastic” din al cărui venit să se întregească salariul învățătorului și să se procure, după împrejurări, și unele recvizite de școală.

Drept aceea în urma acestei hotărâri a senatului cu toată încrederea apelăm la marținimozitatea și îndurarea Ven. bănci române și ne rugăm, ca să se îndure a ne întinde obolul frățescului ajutor, ca „viribus unitis” să ne putem mântui școala de cădere, pentru că, când ne va cădea școala se vor zgudui și temeliiile s. bisericii, deoarece școala crește mlădițele, biserica le ultuiește spre a deveni arbori fructiferi, cari prin poamele virtuților să îndulcească viața sufletească a poporului și să vestească mărirea lui Dumnezeu.

Marținimoasele contribuiri — cari se vor cuita la timpul său pe cale ziaristică — să se trimită direct curatorului, Dr. Victor Deleu adv. în Szilágy-somlyó.

Pe lângă care rugare, marținimoasei bunăvoințe recomandăm cu distincă venerațiune perseverăm.

Șimleul-Silvaniei, la 2 Martie 1913.

Sinceri cultori:

A. Barbuloviciu,
vicariu Silvaniei și pres.
sen. școlastic.

Dr. V. Deleu,
adv. și curator.

Șimon Oras,
inv. și notarul senatului.

Asasinarea regelui Greciei.

— Amănunte. —

Arad, 20 Martie.

Au trecut 48 de ore dela asasinarea regelui Gheorghe, dar asupra naționalității asasinului planează cel mai mare mister. În privința aceasta toate sursele îl declară de altă și altă naționalitate. Chiar și în privința ocupațiunii asasinului se colportează diferite știri. Știrile din Salonic spun că asasinul Skinas e grec, câtă vreme telegramele din Berlin bănuiesc că el ar fi supus bulgar. Dar ori-care ar fi naționalitatea lui Skinas e fapt, că atentatul stă în nex causal cu actualul război balcanic. Știrea lansată, că asasinul ar fi ne-bun și că el a împușcat pe rege numai pentru că acesta i-a dăruit prea puțni bani, — nu poate deloc slăbi acest nex. Scopul svinului lansat pare foarte evident: dispoziția popoarelor balcanice nu e normală. În toate părțile domnește o nemulțumire extrem de serioasă.

Iată, deci, adevăratul motiv pentru care cercurile competente prin micșorarea importanței atentatului voiesc să abată atențiunea lumii dela această nemulțumire generală.

Statele balcanice stau în preajma unor

**PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE
CASĂ DE CLAVIRE este a lui
FRANZ ȘI ALBERT RENNER**
Timișoara-Josefin str. Hunyadi 12

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.
Calitatea cea mai bună. (Re 128) Prețuri ieftine

noui tratative de pace iar rezistența Turciei s'ar potența față de pretențiunile aliaților, dacă statele balcanice ar recunoaște că pe ele insuportabilitatea stărilor le-a silit să intre în tratative de pace.

Dacă e adevărată știrea că Skinas e cetățean grec, faptul acesta prezintă situația tot atât de serioasă ca și confirmarea celeilalte presupunerii, că atentatorul ar fi supus bulgar. Acolo unde mânia și indignarea se descarcă în modul acesta, e o dovadă că stările de acolo sunt coapte deja pentru izbucniri revoluționare.

E de prisos, credem, să mai insistăm asupra importanței atentatului, în cazul dacă Skinas ar fi supus bulgar. Intre Greci și Bulgari, se știe, decurg lupte serioase din cauza Salonicului. Iar, atentatul de alaltăeri, dacă asasinul e într'adevăr bulgar de origine, prezintă o perspectivă sângeroasă a viitoarelor complicațiuni din Balcani.

Dspre asasinat primim azi următoarele amănunte:

Cine este asasinul regelui Gheorghe?

Paris, 20 Martie. — După știri din Salonic, Alexandru Skinas, asasinul regelui e originar din Salonic. *Asasinul e anarhist. Mai demult el a fost învățător.*

Atena, 20 Martie. — Asasinul e în vârstă de 40 de ani și e originar din Volo sau Serres. El declară că ar fi socialist.

Noul rege.

Atena, 20 Martie. — Ziarele se fac ecoul opiniei publice exprimându-și dorința că regele să ia numele de *Constantin XII*, deoarece cel din urmă domnitor al Bizanțului a fost *Constantin al XI-lea*. În cazul când noul rege va aproba planul de a face o primire oficială, mâine va fi convocată camera iar regele va depune jurământul pe constituție, apoi guvernul își va da demisia.

Atena, 20 Martie. — Regele Constantin a sosit azi aci venind dela Iamnia și *azi după amiază va depune deja jurământul pe constituție*. Actul acesta se va face în cameră și vor fi de față comandantii supremi ai armatei, capii bisericești și șefii birourilor de stat. Regele va lansa apoi un apel către popor în care îi aduce la cunoștință suirea pe tron.

Avut-a asasinul complici?

Atena, 20 Martie. — După cercetările de până acum reese că asasinul n'a avut complici. Asasinul nu e nebun, ci un om care și-a pierdut total echilibrul sufletec. *Acum 3 săptămâni s'a întors dela Atena la Salonic*, după ce în răstimp a petrecut câteva zile în Volo. S'a înscris apoi la facultatea de medicină din Atena. El e aderent al ideilor socialiste.

Salonic, 20 Martie. — Skinas declară în modul cel mai hotărât că *n'are complici*. Cu toate acestea poliția continuă ancheta.

Doliul la curțile engleză și daneză.

Londra, 20 Martie. — Din prilejul morții regelui Gheorghe al Greciei curtea regală a luat un doliu de patru săptămâni.

Copenhaga, 20 Martie. — La curtea regală a fost luat un doliu de opt săptămâni.

Vărsare de sânge în Constantinopol din cauza asasinării regelui Greciei.

Constantinopol, 20 Martie. — *Din cauza asasinării regelui Gheorghe al Greciei între studenții Greci și Bulgari ai colegiului de pe malul Bosforului au avut loc încăerări sângeroase. Se răspândise adevărul între Greci că asasinul regelui ar fi bulgar și că partidul lui Sandanski l-ar fi mituit cu 2000 de tonți turcești ca să ucidă pe regele. Poliția numai cu multă greutate a putut să împiedece vărsarea de sânge.*

Condoleanțele României.

București, 20 Martie. — În ședința de ieri a camerei ministrul de finanțe, Marghiloman a fi-

nut următoarea vorbire, care a fost ascultată în picioare.

Regele țării care a reluat nu de mult legăturile normale și corecte cu România și a cărui guvern, cu toate atrocitățile și nedreptățile, cari sunt legate de războiul de extirpare, totdeauna a fost pentru îmbunătățirea relațiilor cu România—a fost răpus de gloriul unui asasin. România împărtășește aversiunea față de acest atentat și s'a grăbit a-și exprima adâncile și adevăratele sale simțăminte de condoleanțe. Sunt sigur că și camera se alătură la aceste condolări. Președintele camerei române a trimis camerei grecești o telegramă de condoleanță. Ședința camerei a fost închisă în semn de doliu.

București, 20 Martie. — În senat primul ministru Maiorescu a ținut următoarea vorbire:

Am datoriat dureroasă a aduce la cunoștința senatului că regele Greciei a căzut jertfa unui atentat mișlesc. Guvernul român împărtășește durerea Greciei asupra tragicului sfârșit al regelui ei și aversiunea față de această crimă detestabilă. Sunt convins că senatul împărtășește aceste simțăminte. — Președintele senatului s'a alăturat cuvintelor primului ministru și a comunicat camerei că a trimis o depeșă de condolare.

Senatul și-a închis ședința în semn de condolare.

București, 20 Martie. — Toate ziarele de aici publică articole pline de laudă în memoria regelui Gheorghe și înfierează atentatul mișlesc. Ziarul „Roumanie” scrie: Regele Gheorghe va purta în istorie coroana întreită de întemeietor al dinastiei, de învingător și de martir.

Situația internațională.

Diferendul româno-bulgar. — Austro-Ungaria contra Muntenegrului.

Arad, 20 Martie.

Privitor la diferendul româno-bulgar constatăm că pe fiecare zi Bulgarii devin mai agresivi. Acum amenință România pe față și toții șefii de partide s'au rostit în mod violent contra României. Toți s'au ridicat împotriva cedării Silistrei și lumea dela Silistra și din împrejurimi este ațâțată ca să se răscoală și să amenințe că *pune foc orașului*. Pe de altă parte conferința ambasadurilor se tot amână și până azi, deși au trecut atâtea zile, încă nu se știe pozitiv când se va întruni această conferință la Petersburg.

Cu ziua de ieri evenimentele din Balcani au luat o întorsătură foarte serioasă. Din cauza atitudinii provocatoare a trupelor muntenegrene și sârbești și a autorităților situația într'atâta s'a agravat, încât *monarhia se vede silită să facă demersurile cele mai serioase la cele două guverne, pentru ca să pună odată capăt violenței sistematice a drepțului internațional și pentru ca să-și apere supușii și interesele de viață ale acestora.*

Ieri după amiază ministrul de externe cont. Berchtold a fost primit într'o lungă audiență la M. Sa monarhul.

Suntem informați că în această audiență M. Sa a discutat cu ministrul de externe despre demersurile ce trebuie să facă monarhia la guvernul muntenegrean și despre *măsurile în legătură cu aceste demersuri.*

Ieri cont. Berchtold a avut o lungă consfătuire și cu ambasadurul italian prințul Avarna în chestia unui eventual demers comun al monarhiei și Italiei.

E foarte caracteristic pentru situația actuală, că azi dimineată procurorul a confis-

cat două zilare vieneze, așazicând semioficiocioase:

„Neues Wiener Tagblatt”, care la rubrica externalor a scris despre mișcările militare ale monarhiei, și „Reichspost”, pentru primul articol de azi în care autorul a criticat politica externă a contelui Berchtold și făcea propagandă pentru războiu.

Cercurile și presa rusească față de conflictul româno-bulgar.

Petersburg, 20 Martie. — Ziarul „Novoie Vremia” scrie:

„In asemenea împrejurări, de argumente pro și contra, nu trebuie totuși a nega adevărul. România are multă dreptate — și chiar din punct de vedere național — de a lua măsuri pentru a asigura Dobrogea de orice pericol, pentru care Bulgarii, au manifestat intenții de cucerire. S'ar fi putut oare cere mai mult dela Bulgari? Aceasta e o întrebare pentru care Românii nu-și bat capul. Ei cer Silistra, chiar cu rizicul măsurilor violente, care ar periclita bunele relațiuni româno-bulgare, ce s'ar resimți mai ales atunci, când va veni vremea lichidării tuturor iedalurilor legiuite ale poporului român.

Pentru noi Rușii, care suntem legați cu Românii cu numeroase amintiri istorice și prin frăția de arme, actualul conflict româno-bulgar, ne cade peste măsură de greu. Noi am fi dorit ca ambele părți să cadă de acord asupra problemelor mărunte. Ar fi putut poate chiar guvernul bulgar nu fără o socoteală înțeleaptă, să cedeze argumentelor României: „Luați Silistra și cei câțiva kilometri pătrați din teritoriul bulgar. Țineți-i ca zalog, până la pregătirea noastră de a vă ajuta, la ajungerea telurilor voastre finale.” Masele bulgărești nu ar fi consimțit la aceasta și guvernul ar fi pierdut încrederea poporului, eșind astfel din această încercătură. Înțelepciunea politică în asemenea condițiuni, ar fi căzut într'o ordinară lipsă de judecată.

Guvernul român care a pledat cauza la tripla alianță și tripla înțelegere, se adresează acum — în mod neoficial, prin intermediul talentului prințului Ghica — diplomației ruse. Ministrului de externe rus i se prezintă astfel o problemă pe cât de grea, pe atât însă de nobilă, să găsească pentru ambele părți o hotărâre acceptabilă. Să sperăm că de data aceasta, ministrul nostru de externe, se va arăta la înălțimea acestei probleme.”

Un articol al ziarului „Neues Wiener Tagblatt”.

Viena, 20 Martie. — „Neues Wiener Tagblatt” publică un articol inspirat al corespondentului din București, sub titlul de: „Bulgaria și România”.

Articolul constată că delegații Bulgariei au arătat până acuma puțin tact față de România. Danefi a jucat un rol nenorocit în această chestiune și a fost persoana cea mai nechemată pentru a conduce tratativele cu România. Afirmățiunile lui Danefi, publicate în presa engleză au fost neintemeiate. Bulgaria n'a sondat nici odată atitudinea României în chestiunea intrării acesteia în alianța balcanică. Bulgaria a dat asigurări României în Octomvrie 1912, că diferendul cu Turcia n'o să ducă la războiu. E izbitor contrastul dintre atitudinea provocatoare a lui Danefi și atitudinea nobilă a ministrului de externe român Maiorescu.

Românii apelează la echitate pentru tranșarea diferendului, cât timp Bulgarii nu sunt mânăți decât de patimă.

Demersul monarhiei austro-ungare la Cetinje.

Viena, 20 Martie. — „Fremdenblatt” publică în numărul de azi știrea că ambasadurul austro-ungar din Cetinje a primit instrucțiuni să ceară guvernului muntenegrean cea mai deplină satisfacție pentru cele ce s'au întâmplat la Djakova și San-Giovani-de-Medua și pentru bombardarea Scutarilor.

Adrianopolul rezistă.

Constantinopol, 20 Martie. — „Sabah” a primit o radiogramă dela corespondentul său din

Adrianopol spunând că sănătatea și moralul garnizoanei din Adrianopol sunt excelente; merinde și muniții există în cantitate îndestulătoare. Orașul ar putea rezista încă câteva luni.

Epirul ocupat de Greci.

Atena, 20 Martie. — Colonelul Ipitis venind din Filiates a sosit la Santi Quaranta pe care a ocupat-o. Alte trupe au ocupat Delvino. Intreg Epirul este acum ocupat. Corpul de armată al lui Riza pașa cuprins de panică a fugit înăuntrul Albaniei.

Sârbii dau ajutoare Muntenegrenilor.

Londra, 20 Martie. — Din Salonic se anunță: 16 vase de transport sârbești și grecești cu 36 tunuri și 13.000 de soldați au plecat la San-Giovani-di-Medua. Cu aceste trupe a plecat și statul major al celor două divizii.

Grecii au ocupat Clisura.

Atena, 20 Martie. — După o luptă inversunată trupele grecești au ocupat Clisura. Turcii au opus o vie rezistență, însă în fața avântului atacului Grecilor, Turcii au părăsit pozițiile și au fugit în direcția Beratului. Perderile turcilor sunt mari: Grecii au avut 13 uciși și 40 de răniți.

Ruperea relațiilor dintre China și Mongolia.

Petersburg, 20 Martie. — Agenția Westnik află din Urga că în urma ultimei telegrame a guvernului mongol, guvernul chinez a răspuns că a hotărât să suspende ori ce corespondență cu Mongolia, pentru că toate intențiile binevoitoare ale Chinei sunt rău interpretate de Mongolia și în aceste împrejurări un acord este cu neputință.

Petersburg, 20 Martie. — Agenția Westnik află că plecarea corpului de expediție mongolez a început. Au plecat până acum 3500 oameni din divizia 20-a.

Alianță ofensivă și defensivă pentru Albania.

Roma, 20 Martie. — „Corriere d'Italia” primește știrea că Serbia, Muntenegru și Grecia au încheiat o alianță secretă ofensivă și defensivă cu scopul ca să împărtească, contra voinței puterilor Albania între ele. Se știe că cu prilejul petrecerii lui Venizelos în Belgrad acesta a stabilit cu Pasici textul acestei convenții. De aici se explică deci faptul că Serbia încontinuu trimite trupe la Scutari și în ascuns trimite trupe și în Albania.

INFORMAȚIUNI

Arad, 20 Martie 1913

Campania electorală în cercul Sasca.

Dumineca ce vine vor avea loc două adunări publice hotărtoare pentru soarta mandatului din cercul Sasca — anume în frunțile comune din cerc: Ciclova-română și Iludia. Deputații noștri vor fi cu toții de față la aceste adunări și invităm și pe aceasta cale pe toți fruntașii și conducătorii poporului din partea locului să participe la adunare în număr deplin. Comuna Iludia este satul natal al rătăcitului Korkân și trebuie să dovedim guvernului că acest umil cirac al său nu are popularitate nici în satul acesta.

Congregația de primăvară a comitatului Arad.

În 31 Martie se va ține congreția de primăvară a acestui comitat, fiind fixate în ordinea de zi chestiuni esențiale pentru interesele populației din acest ținut. În locul întâiu bugetul anului.

Toți membrii români ai congreției sunt rugați în mod deosebit de stăruitor să ia parte la ședința congreției, cu atât mai mult, cu cât o seamă din conducătorii politici ai comitatului nostru sunt angajați atunci în cercul Sasca, unde alegerea se va face tot în 31 Martie.

Pentru împărțirea rolurilor în vederea congreției, sunt invitați toți membrii români să se întâlnească Mercuri, în 26 Martie, la constituirea ce se va ține seara la orele 6 în redacția ziarului „Românul”.

Indreptare. În articolul „In capcana sovinișmului r.-catolic” din numărul nostru de ieri pag. 3 s'a tipărit foarte greșit acest pasaj: „Pentru că oricâte nizuinți s'ar pune la mijloc, oricâtă trudă și-ar da biserica românească unită ca să aștepte, dela astfel de clerici trecuți prin instituțiile străine cum e seminarul din Ungvár, în viitor fapte românești, — acestea nu sunt posibile.” — Rugăm să se îndrepteze în acest fel: „Pentru că oricâte năzuinți s'ar pune la mijloc oricâtă trudă și-ar da biserica românească unită ca să aștepte dela clericii străini din instituțiile r. catolice cum e seminarul din Ungvár înțelegere pentru fapte românești, — aceasta nu cu puțință.”

Dela „România Jună” Cu prilejul promovării în doctor de medicină la universitatea din Viena din 13 Martie a. c. dra Dr. Aneta Scalat, care 6 ani de-arândul a fost printre cei mai valoroși membrii ai „României June”, a dăruit societății noastre suma de coroane 50 (cincizeci), ca răscumpărare pentru înștiințările de promoție, să se dea ajutor pentru un membru lipsit de mijloace. Pentru această faptă nobilă îi aducem mulțumirile noastre cele mai sincere. — Ulpian Ștefan preș., med. I. Nandriș vicepres.

Abzicerea episcopului sârbesc din Vârșet. Episcopul sârbesc din Vârșet Zmejanovici și-a înaintat deja de multă vreme demisia dela postul său și și-a cerut penzionarea. Patriarhul sârbesc, Bogdanovici însă n'a voit să-i primească abzicerea și l'a provocat a se mai cugeta și a-și da seama bine de această hotărâre. Episcopul Zmejanovici a stăruit însă și mai departe pentru prima hotărâre și în zilele aceste se crede că patriarhul Bogdanovici îi va primi abzicerea. Episcopul Zmejanovici a fost în fruntea luptei purtate în sinul bisericii sârbești împotriva fostului patriarh Brankovici.

Convocare. Convoc adunarea generală ordinară a reuniunii de ajutorare a învățăcelilor și sodalilor români din Timișoara pe **Duminecă, 30 Martie n. 1913 la orele 3 după amiază**, în școala română de băieți din suburbiul Fabric. Dacă la această adunare membrii nu se vor prezenta în numărul prescrip în §-ul 11 al statutelor, atunci se va ține o altă adunare generală Dumineca următoare adică la 6 Aprilie n., tot la acel timp și în acel loc, când apoi vor decide membrii prezenți. Timișoara, 19 Martie n. 1913. — **Preșidiul.**

† **Zacharie Oprea** paroh gr. or. în Bandul de Câmpie după un morb scurt, împărățit cu ss. taine ale muritorilor și-a dat nobilul său sufler în mâinile Creatorului Duminecă în 3 (16) Martie a. c. la orele 12 noaptea în anul 56 al etății, 30 ai preoției și 3 săptămâni ai văduviei. Osămintele pământești după celebrarea rituală gr. or. se vor așeza în cimiterul de lângă biserica Mercuri în 6 (19) Martie a. c. la 2 oare p. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Asasinate în trecut. Uciderea regelui Gheorghe al Greciei în Salonic revoacă în trecut o mulțime de atentate la viața domnitorilor și bărbaților de stat. Din acele multe pomenim aci câteva:

În anul 1854 o anume Antonia Carra a omorât pe Carol al III. din familia Bourbonilor, ajuns principe al Parmei.

În 1860 exilatul muntenegrin Cadici a omorât pe domnul miciei țări, Muntenegro, Danilo. În 1856 un artist fantastic, Booth, a omorât pe președintele Statelor-Unite, Lincoln.

În 1868 membrii partidului Caragheorghevici răpun pe fratele mai mare al nenorocitului rege sârbesc Mihail.

În 1881 președintele Statelor-Unite Garfield cade de mâna anarhistului Guetan, iar țarul rusesc Alexandru al II-lea de mâna nihilistei Sofia Perovska.

În 1894 cade președintele republicii franceze Carnot de pumnalul anarhist italian Caserio.

În 1896 pe șahul persan Naso-ed-Din îl răpune secretarul Rezab Mollah.

În 1897 un Arredondo asasinază pe președintele republicii Urugnai Zdiarte Borda.

În 1898 bestia Luccheni rănește de moarte pe Elisabeta, împărăteasa-regină a monarhiei noastre.

În 1899 pe președintele republicii San-Domingo, Ulixé Heureaux, îl sugrumă Caceres.

În 1900 pe regele Italiei Umberto I. îl împuşcă anarhistul Bresch la un concurs de gimnastică al tinereții.

În 1901 cade Mac-Kinley președintele Statelor-Unite de mâna anarhistului Colgos.

În 1903 la 11 Iunie în Bălgradul sârbesc a fost omorâtă întreaga familie regească, nemai-rămânând nici un descendent al dinastiei Obrenovici.

În 1908, 2 Februarie, la Lisabona revoluționarii au ucis pe regele portugol Don Carlos și pe moștenitorul de tron Ludovic.

În 1911, Noemvrie, un atentat revoluționar stinge viața președintelui lui San-Domingo, Caceres.

În 24 Februarie 1913 Huerta ucide pe președintele republicii Mexico, Madero.

Un autograf al lui Berzelius. Lemoine a oferit Academiei de științe din Paris o scrisoare autografă a celebrului chimist Berzelius, adresată la 27 August 1844 lui Julien care era atunci atașat la laboratorul de chimie al școlii politehnice. În această scrisoare Berzelius răspunde unei alte scrieri al lui Julien, prin care îi supunea examenului său o nomenclatură chimică. Scrisoarea fiind interesantă ea va fi păstrată în arhivele Academiei.

Sinuciderea tenoristului I. Dumitrescu. Artistul român I. Dumitrescu, un tenorist de bun renume în lumea artistică din străinătate s'a sinucis la Londra, aruncându-se înaintea unui tren, cauză, că perduse în cărți în câteva zile o avere, care se urca la 60.000 lire sterline. Dumitrescu este originar din Iași. El își începuse cariera sa dramatică prin a face parte din corul mitropolitan din Iași și apoi a cântat în câteva opere ce se montaseră la vechiul Teatru Național. Nu fu însă destul de apreciat în localitate și Dumitrescu porni peste ocean de unde curând sosită în localitate vești despre marile succese ce obținea în America și Brazilia cu vocea lui puternic de tenor. Faima lui ajunsese departe. Se credea că el este milionar și într'adevăr devenise foarte bogat. El a fost apoi angajat pentru o serie de reprezentații la marea Operă din Paris, unde toată presa franceză a relevat nu numai vocea lui puternică, dar și jocul lui dramatic de seamă. Dela Paris, acum câțiva ani, Dumitrescu a venit în Iași unde, cu concursul unei trupe de operă italiană, a dat câteva reprezentații cucerind aplauzele și recunoștința publicului rom. Dumitrescu, slăbind din punct de vedere artistic, angajamentele deveniseră mai slabe, ceea ce l'a adus într'o stare nervoasă înaintată și care s'a sfârșit prin sinuciderea lui.

Teoria „ionilor”. Zilele trecute Bonty, a prezentat Academiei de știință din Paris o serie de experiențe pe care d. Fonard dela Institutul Pasteur le-a făcut în colaborare cu priitul Tonny Charente. Aceste cercetări demonstrează că teoria „ionilor” a fizico-chimistului suedez Arrheminis, teorie care a fost plasată la baza științei contemporane, conține erori de interpretare și ea mai dovedește că autorii ei posedă cunoștințe incomplete asupra legilor care determină disolvarea compuşilor organici și minerali.

La 99 de ani... Puțin cunoscut în literatura mondială, peste hotarele căreia trec numai celebritățile și geniile, poetul francez Ferdinand Dugué va va fi totuși celebru și despre el se vor ocupa toate marile publicații din străinătate. Această celebritate și-o cucerește acest poet, — al cărui nume și a cărui operă n'a trecut de hotarele patriei sale — datorită vârstei sale înaintate. Într'adevăr Ferdinand Dugué și-a serbat în cursul săptămâni trecute a nouăzeci și noua aniversare a nașterii sale. Încă un an — și poetul va purta pe umerii săi greutatea timpului care se numește veac. Firește, datorită acestei rare excepțiuni, Ferdinand Dugué a fost sărbătorit, eu tot fastul și cu toată

venerațiunea ce se cuvine unui artist care a participat la atâtea mari și nenumărate fapte de domeniul istoric, politic, sau cultural, în Franța. Tot ce Parisul numără mai de seamă în literatură și artă — scrie cronicarul unei gazete din Paris — l'a felicitat pe frumosul moșneag. Ferdinand Dugué se bucură de o sănătate excelentă, privirea îi încă așază, chipul rumen. Inteligența lui vioaie n'a pierdut nimic din ascuțimea ei.

Un reporter parizian l'a interviewat cu prilejul aniversării lui și a cules din gură-i un mănunchiu de amintiri interesante. Prieten și tovarăș cu Victor Hugo, Gautier, Dumas tatăl etc. Ferdinand Dugué a rămas un romantic înfocat. Ca și în tineretea lui el se pasionează pentru literatură. Ii place să povestească cu drag despre vanitatea naivă a marelui Hugo, despre finețea lui Theophile Gautier, despre bonomia lui Alexandru Dumas. De Balzac vorbește cu plăcere. Luptele literare în cari a fost amestecat, îl pasionează sincer. El e în curent cu toți poeții tineri ai Franței cari publică în timpul de față, preferații lui Jean Richepin și Edmond Rostand, cei din urmă dintre romanticii francezi.

Să ai nouăzeci și nouă de ani — ce lucru înduioșător! Să te fi plimbat pe câmpiile Elysee în epoca când întâlneau acolo cortegiile lui Ludovic XVIII, ale lui Carol X., ale lui Louise Philippe — și mai târziu cavalcadele lui Napoleon III. Să-ți fie memoria plină de elegantele de crinolină, și să le compari cu frumoasele din ziua de azi! Să-ți zici că din toată puzderia de oameni, pe cari îi întâlneai, cărora le vorbeai, cărora le strângeai mâna prin 1830 bunăoară, n'a mai rămas nici unul, nici unul!

Ca toate siluetele grațioase de femei, în ochii cărora scânteia amorul, ale căror gurile primeau și dădeau sărutări, dorm de mult în cimitirile pariziene. Să simți că în jurul tău s'a făcut golul, că cei de acum nu te înțeleg, că nici tu nu-i înțelegi pe ei, și să-ți mai spui că nimic în lume nu te-ar putea face să auzi glasul vre-unuia din tovarășii tăi din tinerețe.

Avea-voi oare prilejul parizienii să serbeze centenarul, în complect, al poetului Ferdinand Dugué, — în viață peste un an? Ar fi primul poet care ar putea spune apoi c'a azistat la sărbătoarea unui asemenea centenar...

Asupra timidității. Una dintre multele ciudațenii ale naturii omeneste este aceea, care se observă la foarte mulți oameni superiori. Cu toate că valoarea lor personală le dă dreptul să fie îndrăzneți, danșii din potrivă sunt cu totul lipsiți de curaj pe când foarte mulți oameni medoceri sau și mai puțin decât atât sunt de o îndrăzneală, care nu este îndreptățită absolut prin nimic. Nu știm dacă Sarcey era timid, însă a prins foarte bine câteva note caracteristice ale timidității.

Iată cum definea Sarcey timiditatea, în antiteză cu îndrăzneala:

Curajul este o putere de adaptare grabnică cu pericolul, care ne surprinde. El este o formă a prezenței de spirit. Timiditatea, din potrivă, este lipsa prezenței de spirit și mai cu seamă, cunoștința ce are de această lipsă. Timid este acela care este pe deplin incredințat sau pe care un instinct orb îl încumțeștează că, într-o împrejurare anumită, nici odată nu va găsi nici răspunsul cel mai potrivit pe care trebuie să-l dea, nici gestul pe care trebuie să-l facă și nici stăpânirea de sine pe care trebuie să o aibă, — că-i va scăpa vre-o vorbă sau va face o faptă nesăbuită ori, dacă vă place cuvântul argo-ului parizian, „o gafă”.

Iar Benjamin Constant, în celebrul său roman Adolphe, spune următoarele: Timiditatea ne constrânge să ne înăbușim în suflet impresiile cele mai adânci, denaturează înțelesul cuvintelor pe cari ne încercăm să le rostim și nu ne îngăduie să ne exprimăm gândirea decât prin cuvinte vagi sau printr'o ironie mai mult sau mai puțin amară, ca și cum am voi să ne răsunăm împotriva propriilor noastre sentimente, din cauza durerii ce simțim de a nu le putea face cunoscute.

Durerea sufletească, pe care o suferă timidul este prin urmare destul de explicabilă, timiditatea fiind o micșorare a personalității lui, însoțită de conștiința acestei micșorări.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

MULȚĂMITĂ PUBLICĂ.

On. Domni Frații Burza

Arad.

Vă mulțumesc foarte mult pentru faptul, că garnitura pentru îmblătit, mobilă, de 8 cai putere, mi-a câștigat cea mai deplină satisfacțiune, atât puterea mare și neexcepțională de muncă, — zilnic am îmblătit 200 până în 220 m. m. bucate, — cât și locomobilul arc mecanism bun și solid și putere mare.

Fără a vă măguli declar, că dintre mașinele câte am avut până acuma, mașina expedită de d-voastră s'a dovedit de cea mai bună, așa că dintre cele 18—20 mașini de îmblătit din comuna noastră în privința muncii, a mea a câștigat deplină mulțumire, așa, că cu conștiința liniștită pot recomanda on. mei colegi proprietari firma d-voastră, unde vor fi serviți cinstit și prompt.

Cu deosebită stimă:

Andrei Keller.

Caut

UN CANDIDAT DE ADVOCAT CU PRAXĂ

(Ge 839—10.)

Dr. George Gârda, adv.

Făget.

Un eventual doi

CANDIDAȚI de ADVOCAT

cu practică perfectă află aplicare momentană în cancelaria mea advocațională pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Dr. Petru Groza

Déva

Go. 977

1 CUTIE

(Pi 301—100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

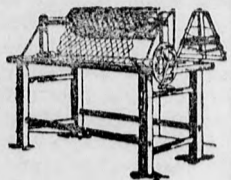
3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,

VI, Ferenc-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Principaler mijlocesc.

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

Correspondență în limba maghiară, eventual germană.

(Va 47—50)

Cele mai bune

orologe

cele mai solide și cele mai moderne

Juuaericale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheltuieli de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notă: că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare în ziarul „Românul” (sdecă scriu că a cotit anunțul în „Românul”). Corresponzențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

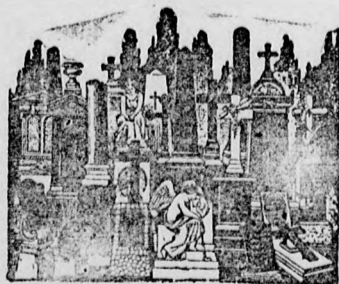
(Ba 121—104)

ADOLF SCHNEIDER

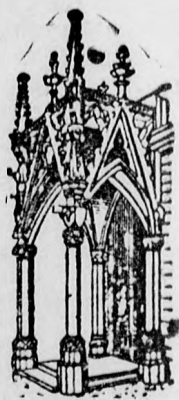
Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, industrie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIU.

(Se 186—60)

Intreprindere de Monier, Rabitz, Beton și clădiri de beton. Articoli de ciment: socluri, parcase, balustrade, ornamente, balcoane, etc. Podine de ciment și beton bătut pentru balcoane, remise, curți, etc. Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și îngrădiri de morminte, monumente la morminte, cripte și totfelul de granit artificial și imitații de marmoră. Aquarii, terrarii, bazine de apă, colaci la fântâni, vâlcele, etc. Granit artificial și pietri artificiali din năsip, imitații perfecte. — Execuții în toate lucrările de tăietorie de piatră, de sculptură în piatră, ciment și gips, precum și asbest, stucatură în gips și lucrări în marmoră artificială. Vânzare de ciment și gips în saci.

Urmașii lui Szöcs F. Lajos

MINORITS ȘI KINDA

salon de croitorie pentru bărbați.
DÉVA, FÓTÉR.

Grol excelent.
Execuție elegantă.
Prețuri moderate.

Avantajele hainelor comandate din materiile bogatului nostru asortiment de materii din străinătate. Pentru comenzi din provincie, pentru 4 rânduri de haine, la dorință, mergem pe cheltuiala proprie la fața locului. Execuție promptă și conștiințioasă.

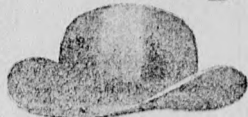
(Mi 742)

CEL MAI BUN ȘI MAI IEFTIN ASORTIMENT pentru rea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile gr. or. române și sârbești.

Anume: Odăjdii colorate și negre, acoperiminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse și de toțfelul, icoane istorice, etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

(1 208 - 2)

Cele mai moderne pălării precești.

Haine pentru domni preoți, brâne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestiminte precești, căci am un croitor foarte istet. La dorință dau detalii și toțfelul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materie de prima calitate și cea mai bună, dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc Comande ezech momentan în modul cel mai prompt și conștiințios

CATALOG ILLUSTRAT TRIMIT GRATUIT.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovic, Ujvidék

Strada Duna n-rul 10, (Casa proprie.)

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni
Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Frâvâlie: Strada Gabel Nr. 2.
Telefon Nr. 534.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edifici, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

Lampe de carbid de toțfelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

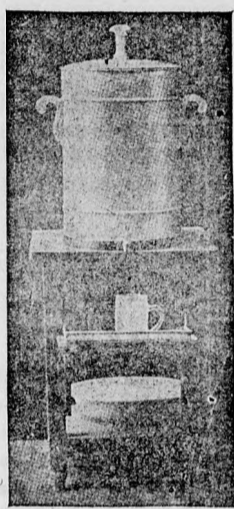
NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 66)

Convingerea e siguranța cea mai bună! La comande mai mari mă prezint ori unde pe spesele proprii.

În atențiunea senatelor școlare!

Distins de către camera comercială și industrială din DOBREȚIN.

KASZÁS GYÖRGY

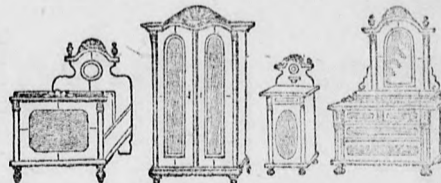
ATELIER DE TINICHERIE PENTRU ZIDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ
NYIREGYHÁZA str. Debrecen 7.

Oferă rezervoarii de apă pentru sălile de învățământ. Din ține, cu picioare, 2-2 buc. vase smălțuite de băut și o tasă pentru pahare.

Catalog de prețuri gratis
Correspondență în limba maghiară și germană.

WILHELM PLATZ

măsar pentru zidiri și lucruri de artă
SIBIU (NAGYSZEBEN) STRADA SĂREI nr. 20.

Execută toțfelul de lucrări pentru zidiri și lucrări de măsar, precum; lucrări pentru zidiri, mobile, aranjamente pentru farmacii, școli și pentru cafenele, după desemn, din material bun și uscat, pe lângă garanță și cu prețuri moderate.

Am onoare a înștiința onoratul public, că din 15 Martie a. c. voi pune în circulațiune o bere nouă sub marca

Siebenbürger

Siebenbürger Urbräu

Siebenbürger

(Vechea bere transylvană),

care poate concura cu oricare bere externă și corespunde gustului cel mai distins.

Se află de vânzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea placatele mele cu inscripția: „SIEBENBÜRGER URBRÄU“.

Cu stimă: **Rudolf Habermann,**
proprietarul fabricii de bere, SIBIU — NAGYSZEBEN.

Urbräu

Ha 956

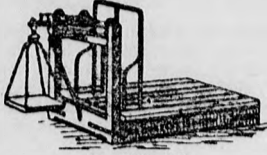
Urbräu

Fond. în anul 1872.

Rostély György urmaşul lui Ziska

BUDAPEST, VI., Eötvös-u. nr. 51.

Vis-à-vis de gara de nord. Comunicație cu tramvaiul electric din orice parte.

(Ro 338-30)

Articlii pentru fauri, fabrică de cântare pentru cereale și de balansuri centimale. Liferantul bursei de cereale și efecte din Budapesta. —

Reparațiile se execută ieftin și prompt.

Catalog de prețuri, cu provocare la ziarul „Românul”, se trimite gratis. —

(Si 4-40)

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și elegante **plăciere? numai**

la fabrica de plăciere **Gustav Schmidt, SIBIU** Piața-mare în palatul **Bodenkredit**

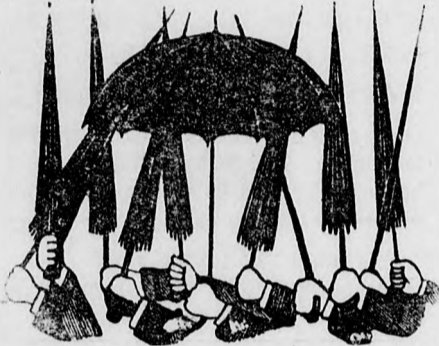
se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-oas

și

plăciere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună **ou prețurile cele mai ieftine.**

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinsc pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domeniului românesc din Bobâlna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viță să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnată administrație fiind asigurată că vor fi serviți conștiincios, solid și prompt.

La cerere se trimite gratis și franco catalogul despre altoi de viță cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii. Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobâlna”
(A 589) Bobâlna (u. p. Szászváros).

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze cusute cu mâna** în atelierul propriu precum și **ghete gata**, format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comode și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură.

La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu :: prompt ::

Be 318

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 133.

Post spancassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizitori buni și, cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZELEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉKÉS, CSANÁD, BIHOR, TİMİȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN **Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).**
(Ba 340-144) Telefon nr. 850

Vineri,

Gro

Szen

Voiți să fi
ComandII
LUGOUnde se
pentru b
pardesiu
bune stIși poate
asigurării
Aceste ta
și-a impli

iar după

olandeză
împlineste

se asigur

rabilă și
mașilor s

fi

(Sa 574—

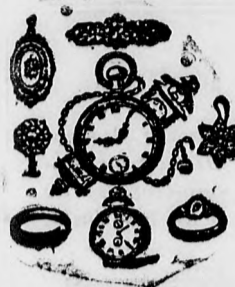
Gratis

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și articlile opticii la

Szentgyörgyi Gy. Gyula

orologier

Sălmar — Szatmár,
str. Atilla nr. 1

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță.

Voiți să faceți economie de bani la comenziile de haine? Comandați haine la atelierul de eroitorie pentru domni a lui

Ilie Nișulescu

LUGOJ, strada Timișorii n-rul 28.

(Nr. 480-30)

Unde se pregătesc cele mai moderne haine pentru bărbați și băieți, tot felul de costume, pardesiuri, paltoane, și a. m. din cele mai bune stoffe englezești cu prețuri moderate.

FOLOSEȘTE DOAMNĂ

„CREMA MARGIT” a lui FÖLDES

CA FAȚA SĂ-ȚI FIE CURATĂ, TINĂRĂ ȘI PLĂCUTĂ

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neântrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit” e nesticăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1 20 cor. FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen în Arad.

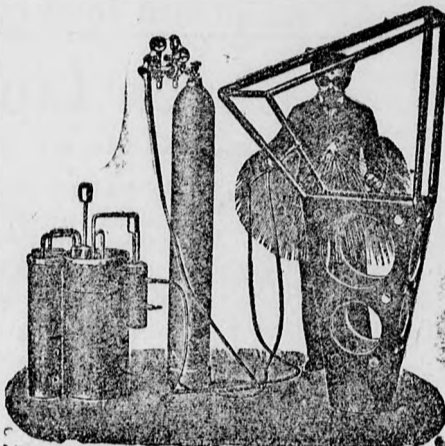
Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 29-59.)

Invenție ungurească, brevet propriu!
Pistolul ou penește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.
Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută re-citoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 199-120)

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, MEDIAȘ (TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET, MEDGYES).

ASIGURĂRI DE ECONOMII.

La INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII IN MEDIAȘ, pe lângă cotizație săptămânală de 1 cor. și o mică taxă supletoare

1000, adecă una miie coroane

Își poate asigura fiecare persoană între anii 20 și 60, cari după o prealabilă examinare medicală intră ca membru în despărțământul asigurărilor de economii. Plătirile taxelor se fac săptămânal. Aceste taxe se administreză ca depuneri de economii și se fructifică. Aceste taxe oricând se pot abdice, în care caz în sensul regulamentului respectiv, taxele plătite se restituie. — Intrucât plătitorul și-a împlinit aceste îndatoriri regulat în decurs de 15 ani, la sfârșitul anului al 15-lea după o depune e săptămânală de

1 cor. — primește 1000, adecă una miie coroane

iar după fiecare 1 cor. următoare, altă 1000 cor. în caz de moarte după 30 de zile.

Plătirea acestei sume scadentă cu prilejul morții, în sensul regulamentului respectiv, o asigură societatea de asigurare olandeză „OORDECHT” (direcțiunea din Ungaria se află în Budapesta, V., str. Marokkai, nr. 2. Palatul propriu) iar efectuarea o împlinește!

„Institutul de credit și economii” din Mediaș.

Cea mai mică taxă săptămânală este 1 cor., în schimbul căreia după 15 ani, sau în caz de moarte înainte de acest termen se asigură 1000 cor., cea mai mare taxă săptămânală este 50 cor. în schimb după terminul amintit se asigură 50.000 cor.

Deci, în schimbul plătirii unei neînsemnate taxe săptămânale fiecăruia i-se îmbeie prilej să economisească o sumă considerabilă și prin aceasta să-și creieze o eventuală viitoare bază de bunăstare, iar de altă parte în caz de moarte asigură existența urmașilor săi.

În baza acestor plătiri institutul de credit acordă și împrumuturi.

Oricine și oricând poate intra ca membru, fără ca să plătească săptămânile scadente deja în decursul anului.

Femeile și bărbații plătesc asemenea taxe supletoare! — Cheltueli nu se compută!

Cei din provincie pot face plătirile prin cercuri poștale, fără cheltueli. Explicări dă institutul totdeauna în orele oficioase.

Direcțiunea

„Institutului de credit și economii”—Takarék és hitelszövetkezet

Mediaș—Medgyes.

(Sa 574—15)

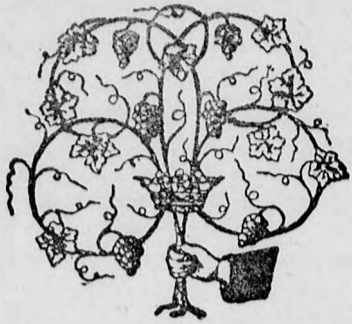
Pepinierele noastre pentru altoi de viță de vie

au fost și în anul acesta excepțional de frumoase scutite de

pernosperă, grindină și esun-
dări, fără larve de gândaci.

Cultivătorii de vii și economii sunt invitați a cerceta altoii noștri nobilitați de viță de vie. Catalog de preturi se trimite la dorință.

Brüder Roth,
Mediaș-Medgyes.

(Ro 576-15)

L1 592

Atelier pentru fotografii artistice.

Eugen Lippert

Bistrița, Kleiner Ring nr. 5.

Cel mai bun și mai elegant atelier în localitate.
Execută portrete, grupuri de familii, societăți și alte grupuri. Tablouri.

Specialități:

Fotografierea copiilor. — Inmărmiri.
Portrete executate pe hârtii moderne și elegante. Fotografii pe porțelan.

Semi-email.

Tablouri durabile. Prețuri moderate.

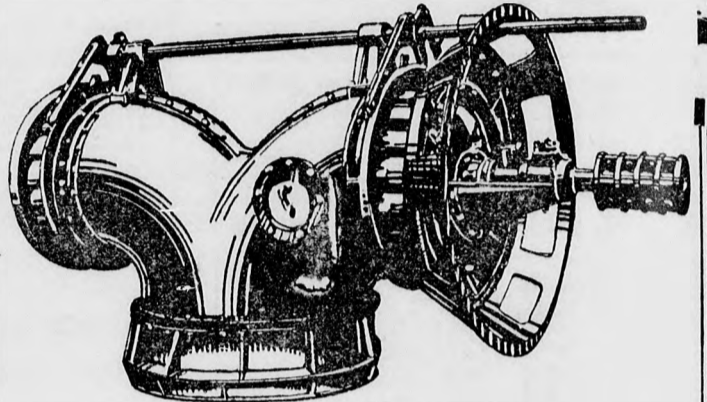
FRĂȚII SCHIEL

fabrică de mașini, stabilimente pentru
edificare de mori, turnătorie de fer în

BRAȘOV.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

efectuește stabilimente de turbine, motoare și locomobile de uletu brut, „Corona”, mori mănate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de scărmanat și de tors lână.

FRANCIS-TURBINE

in cea mai bună și aprobată executare și cu efect cel mai mare și avantajos.

SI 50-60 III.

RADÓ GYULA,

magazin de pardesiuri pentru femei, ARAD.

A sosit un foarte bogat asortiment de

noutăți de primăvară și anume:

Raglone engleze,
Pardesiuri moderne pentru femei,
Mantale de mătasă și de etamine,
Surtuce pentru fete,
Pardesiuri pentru copii,
Costume engleze,

Costume troteur,
Haine pentru copii,
Talii moderne,
Halaturi,
Fuste moderne,

HAINA DE DOLIU ȘI TALII DE DOLIU.

Prețuri fixe!

Telefon 238.

(Ra 973)